

## Första roten, tomt 70

### *Kvarteret Varuhuset*

Trettonde roten 1637–57v

Vallgatan mellan Korsgatan och Västra Hamnen

Femte roten 1657h–70

---

*Mikael Rasmusson R13* 1648: 2 mtl. Om honom se 4.133.

På Vallgatans södra sida (tomt 1.70, nuvarande kv. Varuhuset) bodde 1648 en

*Gert (Jert) Pannebaker*

1648: 2 mtl, 1649 4 mtl, 1650: 3 mtl. I mantalslängden 1648–50 står han som granne till Måns Pedersson Remmer.

Det är frestande att identifiera tegelslagare Gert Pannebakare med *den Gerrit Floor*, som från 1638 arrenderade stadens tegelbruk men antagligen hade den här boende *familjenamnet Loos*. Vid kämnärsrätten den 10.1.1666 omtalas *Gert pannebakares änka Elisabeth*, krävd på tegel från Eskekärr, Starrkärr.

*Mikael Musikant R13* 1653: 2 mtl

*Börta Nefwendahls R13* 1642: 2 mtl

En son till Gert tegelslagare var troligen den *Johan Gertsson Tegelslagare (el. Johan Pannebake-re)*, som i februari 1669 gjorde avbön för att han av missförstånd hade sålt några pannor mot de välborna herrars och de gunstige redarnes vilja (se 1.9). En annan son till Gert Pannebakare var

*Tegelslagare Wellum Gertsson*

1670–96 Märkligt nog upptar varken M1676 eller bakugnslängderna Willum Gertsson eller hans familj på denna plats fler gånger än 1672 trots att gården i tomtöreslängden 1696 kallas ”Wilhelm Gertz” hus. *Jöran Graf* omtalas den 2.5.1670 ha sålt tomt till Wilhelm Gertsson men kan ej bevisas ha bott här.

I tomtöreslängderna 1670–81 och ännu 1696 förklaras gården tillhöra tegelslagare Wilhelm Gertsson. Men redan i februari 1684 omtalas tegelslagare *Wilhelm Gertssons änka Gretas son Wilhelm Wilhelmsson*, som vid Askims häradsting mötte *fru Sara Rotenhan* angående det av den avlidna man *slottsskrivaren Jochim Rotenhan* privat drivna tegelbruk vid Färjestaden. Wilhelm Gertssons familj bodde inte här 1.70 utan hyrde ut gården.

Som man vittnade om vid mordrättegången efter *tegelbruksmästare Jacob Loos* (bou 4.5.1716) var denne kusin till skomakaren mästare Johan Loos. (Se också Berg II:7–8, 136). Jacob Loos omtalas som tegelbruksmästare i magistratens registratur Ba:18 den 29.5.1708.

Den 23.9.1698 klagade *skomakaren Johan Wilhelmsson Loos* över att *linvävaren Per Hansson* hyrt hans moders hus förleden påsk på ett års tid och nu ville flytta utan att säga upp sig i rättsan tid – sex veckor före fardag. Den 1.6.1700 in-tecknades ett testamente mellan skomakaren Johan Wilhelmsson Loos och *Margareta Eliasdotter Haag* med vilken han gift sig 1697. Johan Wilhelmsson ville bli begravd i Örgryte kyrka, som tillsammans med Hospitalet skulle ärva makarna.

Johan Loos senior erhöill burskap som skomakare 18.3.1701 samma dag som hans son Johan Johansson Loos och erhöill 20.12.1697 fasta på 1.61. Varuhuset, som han köpt av handelsmannwn Sven Pihl. Johan Wilhelmsson Loos pantade 1710 sin jord till sin syster *Alkie Wilhelmsdotter*, som hade arv innestående hos honom (se RR 1710, 210)

Wilhelm Wilhelmsson omtalas inte som sina systrar Greta och Ella (Eva el Elsa) som arvtagare till gården på Vallgatan. *Greta Wilhelmsdotter* sålde den 12.3.1701 sin del i gården för 320 d smt (belägen mellan mästare Torsten skräddeles änka i öster och Caspar slaktare i väster) till svågern

*Bengt Olufsson tunnbindaremästare*

(burskap 19.2.1703, uppbud av hus och gård på Vallgatan 4.12.1711, begr. D 26.4.1713). Hans änka *Ella Wilhelmsdotter* (begr. D 30.6.1727) ägde gården 1714–15. Hon kallas Bengt Böckers änka 1715, då tomten värderades 150, husen 120 och lösöret 150 d smt. 1717 var hon omgift med

*skräddaremästare Erik Bielkman,*

som ännu 1730 ägde den 1721 brunna men 1726 återuppbyggda gården. Den 26.8.1728 lät *skräddaremästare Anders Rehn* (burskap 14.11.1715, var död 1754), som var gift med Bengt Olufssons dotter *Christina*, uppbjuda ”styvfaderns” skräddaremästare Erik Bielkmans gård för skuld men parterna förlikades. Anders Rehn var med sin hustru Stina Bengtsdotter bosatt 1.14 (uppbud 26.8.1728)

Ägare 1737 var *skräddaren Petter Galle* (burskap 22.6.1725, begr. 24.7.1743, en hustru begr. 17.9.1742) och 1744 hans änka. 1730 var Petter Galle bosatt 1.13, Larutr,

Gården övergick sedan till *tobaksspinnaremästare Petter Lundberg*, som 1755 kallas hökare. Vid bouppteckningen 12.7.1750 efter hans hustru *Anna Maria Rehn* (dotter till *trumslagare Bartel Rehn och Maria Svensdotter*) sades han äga gård på Vallgatan mellan f.d. besökaren Ahlquist och gardin(gördel?)makare Hartmans bakgård- Petter Lundbergs svärföräldrar hade dittills bebott alla rummen i gården hyresfritt och Petter Lundberg lovade dem utöver denna förmån också fritt livsuppehälle och att han skulle låta begrava dem. om han erhöill hela arvet efter hustrun. Svärmodern erhöill också hennes kläder.

Före 23.11.1761 hade gården övertagits av

*Skepparen Nicolaus Elfström.*

Under mannens frånvaro på en sjöresa sålde nämligen Elfströms hustru *Elsa Maria Brandt* den dagen för 3 000 d smt gården, belägen mellan hökaren Siöboms och saltmätaren Sven Nilssons gårdar till sin far *handelsmannen (el. uppsyningsmannen) Sven Brandt* som omtalas som ägare 1765 (uppbud 4.6.1762). Sedan återgick äganderätten till sjökaptan Nicolaus Elfström, död 27.6.1780, och tillhörde (säljuppbud 16.12.1784) hans änka men omtalas 1786 som *tenngjutare Sven Roos* hus, Sven Roos fick burskap 23.6.1768 och var gift *Olof Andersson Winbergs änka Margareta Elisabeth Sellström* (se 2.20, Varuhuset); gården säges 1787–1800 tillhöra *förre bagaren Abraham Schmitt*, som hade uppsagt sitt burskap (om det var A.S. d.ä, erhållet 19.12.1712, uppsagt 1785. Se 2.111.)

Abraham Schmitt sålde (uppbud 1.7.1805) sin avbrända tomt till *hökare Johannes Fagerberg*, som samma år bebyggde tomten med ett tvåvånings stenhus, som senare såldes till *mäklaren Carl Ölisch* (uppbud 21.10.1811).